

سیر تکاملی استانداردهای اجباری خودرو در ایران

طی دهه اخیر ، تیراژ تولید خودرو در ایران با افزایش بی سابقه ای همراه بوده که باعث گردید صنعت خودروی ایران به جمع ۲۰ خودروساز پر تیراژ دنیا بپیوندد. در عین حال خودرو سازان در جهت یافتن جایگاه مناسب و تثبیت آن در بازارهای داخلی و خارجی تلاش های فراوانی را صورت دادند.

به منظور دستیابی به هدف حضور در بازارهای جهانی ، داشتن معیارهای بین المللی قابل قبول برای تولید خودرو جزء اولین اصول می باشد که خودروساز ایرانی می بایست مد نظر قرار می داد. معیارهایی که با رعایت و اخذ تائیدیه های مربوطه آن بتوان از عملکرد های قابل قبول خودرو ، سیستم و قطعات مختلف آن اطمینان حاصل نمود و انتظارات مصرف کننده نیز بر آورده گردد.

موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران ، به عنوان یکی از متولیان اصلی اجرای استاندارد در ایران ، با در نظرگیری جنبه های مختلف شرایط کشور ، استانداردهای ملی خودرو را بر اساس استانداردهای اروپایی تهیه و منتشر نمود. این موسسه ، با بازوی اجرایی " شرکت های بازرسی " و با توجه به شرایط روز خودروسازان ، با همکاری آنها به تدریج استانداردهایی را برای صنعت خودرو در گروه های " عملکرد ، پایداری و هشدار " ، " موتور " ، " الکتریکی و نور " ، " ایمنی " و " بدنه " تدوین و سپس اجباری اعلام نمود که در ذیل به طور مختصر این روند شرح داده می شود.

مطابق با صورت جلسه یک صد و سومین جلسه شورای عالی استاندارد به ریاست آقای دکتر عارف معاون اول رئیس جمهور وقت در مورخ ۸۱/۱۲/۲۵ ، با تصویب " لیست ۵۱ گانه استاندارد اجباری انواع خودرو " ، الزام رعایت آن ها برای تمامی خودروهای ساخت داخل و یا وارداتی اعلام شد.

متعاقب این مصوبه ، مطابق با اعلام موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران در مرداد ماه سال ۸۲ ، تعداد ۱۱ استاندارد به شرح جدول ذیل از تاریخ ۸۲/۸/۱ اجباری و ارائه تائیدیه آزمون استاندارد های مذکور ، به مراکز ذیربط اجباری اعلام گردید .

جدول ۱

ردیف	نام استاندارد	شماره استاندارد ملی	عملکرد، پایداری و هشدار
۱	ترمز	۶۷۴۲	ایمنی
۲	شیشه های ایمنی	۷۰۹	
۳	مخازن سوخت و حفاظ عرضی	۶۴۸۰	
۴	حفاظت از راننده در برابر فرمان	۴۱۶۴	
۵	استحکام صندلی	۶۵۰۳	
۶	کمر بند ایمنی	۷۷۹	
۷	تکیه گاه کمر بند ایمنی	۴۰۱۷	
۸	پشت سری	۶۵۰۶	
۹	حفاظ های جانبی	۶۶۷۱	
۱۰	برخورد از روبرو	۶۶۵۲	
۱۱	برخورد جانبی	۴۲۳۹	

لازم به ذکر است که چنانچه خودروسازی اقدامات مقتضی را در این خصوص انجام نمی داد با ممنوعیت پخش تبلیغات محصول از رسانه ها و اخطارهایی مانند جلوگیری از اختصاص پلاک راهنمایی و رانندگی به عنوان اهرم توقف تولید رو به رو می گردید.

موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران ، در اردیبهشت ماه سال ۸۳ اجباری بودن ۱۴ استاندارد دیگر (به شرح جدول ۲) را با مهلت انجام تا مورخ ۸۳/۶/۱ به اطلاع خودرو سازان رساند.

جدول ۲

ردیف	نام استاندارد	شماره استاندارد ملی
۱	نیروی کنترل فرمان	۳۹۱۷
۲	تجهیزات سرعت سنج	۶۴۸۱
۳	وسیله هشدار دهنده شنیداری	۶۴۸۲
۴	تجهیزات ثبت جاده ای	۶۴۸۵
۵	توان موتور	۶۴۸۳
۶	شناسایی کنترل ها ، خبردهنده و نشانگر ها	۶۴۹۳
۷	نصب وسایل روشنایی و علامت دهنده های نوری	۶۴۷۹
۸	چراغهای راهنما	۶۵۰۵
۹	چراغ جلو	۶۶۷۲
۱۰	چراغ دنده عقب	۶۴۹۲
۱۱	پلاک های شناسایی	۶۴۸۹
۱۲	تایر ها	۱۰۹۳
۱۳	جرم و ابعاد خودرو گروه M۱	۶۵۰۰
۱۴	قلابهای بکسل	۶۴۹۰

سرانجام در تاریخ ۸۴/۱/۱ رعایت سایر استانداردهای باقیمانده از لیست تأیید شده در یک صد و سومین جلسه شورای عالی استاندارد ، مطابق با وضعیت روز اروپا برای کلیه خودروسازان الزامی اعلام گردید. که متعاقب آن خودروسازان کشور تلاش های فراوانی را برای اخذ تأییدیه کلیه استانداردها انجام دادند. (جدول ۳)

جدول ۳

ردیف	نام استاندارد	شماره استاندارد ملی
۱	تراز صدا	۴۲۴۳
۲	وسایل محدود کننده سرعت	۶۴۸۴
۳	هدایت پذیری	۶۴۸۷
۴	میزان آلاینده های خروجی از موتور	۴۲۴۱

الکتریکی و نور	۶۵۰۲	تداخل امواج رادیویی	۵
	۴۱۵۹	سیستم های برفک زدا و مه زدا	۶
	۶۶۸۳	سیستم برف پاک کن و شیشه شوی	۷
	۶۴۹۷	میدان دید عقب	۸
	۶۶۷۰	میدان دید جلو	۹
	۶۴۹۴	شب نما	۱۰
	۶۶۵۱	چراغ های نشانگر	۱۱
	۶۴۹۵	چراغ پلاک عقب	۱۲
	۶۴۸۸	چراغ مه شکن جلو	۱۳
	۶۵۰۴	چراغ مه شکن عقب	۱۴
ایمنی	۶۷۷۳	قفل و لولا	۱۵
	۴۱۶۰	خروجی های اضطراری اتوبوس ها	۱۶
	۶۶۲۵	نحوه سوختن مواد داخلی	۱۷
	۶۷۴۱	حمل کالای خطرناک	۱۸
بدنه	۶۴۹۱	موقعیت پلاک عقب	۱۹
	۶۷۷۲	اتصالات داخلی	۲۰
	۶۶۲۲	برجستگی های بیرونی	۲۱
	۶۶۲۴	برجستگی های بیرونی کابین	۲۲
	۶۴۸۶	محافظ چرخ	۲۳
	۶۵۰۱	سیستم های ممانعت از پاشش	۲۴
	۶۴۹۹	جرم وابعادخودرو گروه به جز M۱	۲۵
	۶۶۲۳	وسایل ضد سرقت	۲۶

در این میان موسسه استاندارد با توجه به نوع طراحی بعضی از خودروهای در حال تولید داخلی مانند پیکان ، لندروور ، پی کی (رنو ۵) و ... شرایط خاصی را برای خودرو سازان قائل گردید.(که البته این شرایط شامل استانداردهای ایمنی نبوده و تنها تا پایان برنامه چهارم توسعه دولت اعتبار دارد.)در نتیجه محصولات در حال تولید نیز با تطبیق و اصلاح قطعات و مجموعه های مربوط به استانداردهای اجباری ، ضمن فراهم آوردن شرایط حداقل ایمنی مطابق استاندارد های روز اروپا ، بتوانند تأییدیه های استاندارد های اجباری را دریافت نمایند.

در مجموعه مقالات بعدی بحث استاندارد در سایر زمینه ها دنبال خواهد شد.